

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți.

CELE DOUĂ VIETI ALE LUI

ZIDANE

**JEAN PHILIPPE
PATRICK FORT**

Introducere de
Ronaldo

PREDA PUBLISHING
PENTRU EROUL DIN TINE

Cuprins

Introducere	9
Prefață	11
1. Jocul copilăriei	15
2. O echipă de visători	29
3. 16 ani, 10 luni și 27 de zile	49
4. În ton cu ceilalți	67
5. Zizou	83
6. Copilul iubit al Bătrânei Doamne	99
7. Întâlnire cu restul planetei	115
8. Două goluri care schimbă o viață	129
9. Jucătorul anului 2000	147
10. Galaxia de stele	165
11. Cel mai bun jucător din lume devine și mai bun	181
12. Incredibila revenire	203
13. Timpul despărțirii	227
14. O ultimă provocare	239
15. Capcana	261
16. Transformarea	275
17. An nou, orizonturi noi	295
Cariera de jucător a lui Zinédine Zidane	305

JOCUL COPILĂRIEI

Saint-Denis, iarna anului 1953. Este frig.

Ammi Smaïl Zidane tocmai sosise din regiunea natală Kabylie, unde muncise în agricultură. Venise să lucreze pe un șantier de construcții de la periferia Parisului, departe de satul Aguemoune din zona muntoasă a Algeriei, unde economia se baza pe agricultură, în special pe recoltarea măslinelor. Viața cotidiană a lui Smaïl este epuizantă. Neavând o locuință stabilă, doarme uneori în adăposturi improvizate pe șantier, expus frigului. Acest stil de viață va dura ani buni, mâncându-i tinerețea.

Zece ani mai târziu, Smaïl își va întemeia o familie împreună cu Malika – și ea originară din Kabylie –, pe care va o cunoaște în Marsilia. Ea îi va dăruia cinci copii. La început, trei băieți: Madjid în 1963, Farid în 1965 și Noureddine în 1967. În 1969 se naște fiica lor, Lila.

Mezinul se naște pe 23 iunie 1972 și este numit Zinédine. La momentul respectiv, familia locuia într-un apartament dintr-un complex aflat în cartierul La Castellane, din nordul Marsiliei. Bebelușul doarme în aceeași cameră cu Madjid, cunoscut și ca Djamel.

Când crește destul de mare cât să își poată lua singur deciziile, Zinédine alege să i se spună Yazid – al doilea lui prenume –, iar ceilalți îi fac pe plac. Este răsfațatul familiei, așa cum se întâmplă adesea cu mezinii. Uneori adoarme cu mingea în brațe. Este un

copil energic și adoră fotbalul. Ca peste tot în lume, în cartierele sărace, viața celor mai mulți copii din La Castellane gravitează în jurul balonului rotund. Fotbalul este principala lor ocupație și preocupare.

Yazid crește într-un complex de locuințe relativ nou, dar cu o reputație dificilă. Într-un asemenea context social delicat există numeroase influențe periculoase. Și cum Yazid, împreună cu frații lui, petrece ore întregi în Piața Tartane, mai ales după școală, mama lui îl supraveghează constant.

Când este invadată de copii, această piață dreptunghiulară lungă, pavată cu ciment, seamănă cu un teren de fotbal, delimitat de blocuri. Unul dintre ele este și cel în care locuiește Yazid, blocul G. Acesta este locul în care băiatul își va perfecționa complexul joc de picioare, adesea în compania lui Nouredine. Când nu e cu mingea la picior, își tachinează sora, cu care se înțelege foarte bine. În rarele momente libere, se gândește școală. Este energic și zgomotos. Trebuie să își consume energia, să se joace și să interacționeze. Când e pe teren, nu rezistă tentației de a porni în atac. Când e la școală, nu rezistă tentației de a-și apăra colegii la nevoie.

Intr-o zi este trimis acasă mai devreme, pentru că încercase să răzbune un coleg de clasă. E un semn timpuriu al unei impulsivități ce contrastează flagrant cu calmul tatălui său, un om altruist și liniștit, care face tot ce-i stă în puteri pentru a le oferi o educație bună copiilor săi și a le insufla principii sănătoase.

Smaïl lucrează la un centru comercial, unde este omul bun la toate. Când nu e la muncă, preia de la Malika responsabilitatea de a avea grijă de copii – inclusiv de mezin, care arată încă de pe acum scîlpirile unui real talent fotbalistic.

Jocul cu mingea devine treptat un sport pentru Yazid. După Piața Tartane, urmează terenurile de fotbal regulamentare. Sportul devine o competiție; tricourile și pantalonii de joacă sunt înlocuite de echipamentul oficial al celor de la Association

Sportive de Foresta, din La Castellane. Apoi urmează Union Sportive din Saint-Henri și Sport Olympiques din Septèmes-Vallons, un oraș aflat în apropierea suburbiilor din nordul Marsiliei, cu o populație ce face parte, predominant, din clasa muncitoare. Pentru acești oameni, fotbalul este o evadare entuziasmantă și deloc costisitoare.

La toate aceste cluburi sportive, la fel ca în Place de la Tartane, tehnica lui Yazid și controlul asupra mingii sunt remarcate și admirate, împreună cu entuziasmul față de joc și dorința de a învinge.

Cannes, 1984. Cu câteva zile înainte de începerea unui nou an școlar, începe stagiunea pentru tinerii jucători. Cel de-al zecelea turneu pentru jucătorii sub 13 ani, organizat de Association Sportive de Cannes, are loc pe stadionul Maurice Chevalier. Șase echipe, inclusiv cea a clubului local, participă la Claude-Roux Challenge, competiție numită după fostul președinte al fan-clubului echipei din Cannes. Debutanții la grupa de vârstă sub 13 ani provin din regiunile Provence-Var-Alpes-Côte d'Azur și Rhône-Durance.

Jucătorii provensali sosesc sâmbătă, cu o zi înainte de startul turneului. Unul dintre ei, Gilles Boix, simte un junghi ușor în timpul unei sesiuni de antrenament. Părinții lui vin să îl vadă în ziua următoare. În timp ce Gilles se încălzește înaintea meciului cu echipa din Côte d'Azur, tatăl său, Fernand Boix, vede că puștiul nu este în apele lui. Se strâmbă și este evident că are dureri din ce în ce mai mari, dar vrea să joace. Tatăl lui refuză; vrea să îl ducă la doctor mai întâi. Monsieur Varraud, scouter sportiv, se oferă să îi ducă la Clinique des Mimosas din apropiere, unde cunoaște pe cineva. Gilles nu are de ales și cedează la insistențele tatălui. Este înlocuit de jucătorul cu numărul 13 pe tricou, Zinédine Zidane, iar meciul poate să înceapă.

Jean Varraud pleacă de la stadion cu vechiul lui Citroën LN, ducându-i pe tată și fiu la clinică. Diagnosticul este serios: încheietură fracturată. La întoarcerea la stadionul Chevalier,

meciul se încheiase deja. Scouterul ratează astfel oportunitatea de a-i urmări la treabă pe jucătorii aflați la început de drum. Dar câștigă un prieten în persoana lui Fernand Boix, care îi este recunoscător pentru amabilitatea și ajutorul nesolicitate.

Aix-en-Provence, 1986. În timpul vacanței de Crăciun, 30 de jucători din categoria de vârstă sub 15 ani se strâng la Centrul Regional pentru Educație Fizică și Sport. Obiectivul acestui cantonament este selectarea a 18 băieți care să participe la o competiție interligă în primăvara viitoare.

Primele două zile sunt dedicate probelor. În cea de-a treia este programat un meci între două echipe de stagiaři¹. Jean Varraud plănuise să asiste pentru a urmări un atacant promițător de la Cagnes-sur-Mer, Fabrice Monachino, dar acesta nu e selecționat. Cu toate acestea, Jean decide să-și pună din nou la treabă bătrânul Citroën. Monsieur Boix, manager la Septèmes, îl însoțește. Se bucură de revedere și urmăresc meciul împreună.

Monsieur Varraud se interesează de jucătorul care evoluează pe poziția lui Monachino. Fernand Boix îl cunoaște bine, pentru că puștiul este chiar de la clubul lui, Septèmes. Robert Centenero, antrenorul juniorilor sub 15 ani, i-l propusese președintelui clubului, Roger de Planto. Acesta îi oferise puștiului promițător, care pe atunci evolua la Saint-Henri, un nou mediu în care talentul său să înflorească.

- El este cel care l-a înlocuit pe fiul meu la turneul Claude-Roux. Zidane. Mai știi? Numărul 13?

Da, el este, își amintește vag Jean Varraud. Și nu regretă că a venit la meci. Deși puștiul joacă pe posturi cu care nu este obișnuit – pe flancul stâng în prima repriză de 15 minute, apoi ca fundaș în cea de-a treia –, acest băiat în tricou alb îl fascinează instantaneu pe Varraud. Modul în care preia mingea

¹ *Stagiaire* în limba franceză în original, desemnează un tip de contract sportiv stabilit de Federația Franceză de Fotbal. Înainte de a ajunge profesioniști, jucătorii amatori trebuie să parcurgă următoarele etape: *apprenti* (ucenic), *aspirant* (aspirant), *stagiaire* (stagiar) (n.t.).

și viziunea lui asupra jocului sunt extraordinare; are subtilitate, clasă. Monsieur Varraud vrea să afle mai multe despre el.

Zidane. Nici în Marsilia numele nu este încă prea cunoscut. Cu excepția arondismentului 15, în La Castellane și la cluburile US Saint-Henri și SO Septèmes, la care Zinedine jucase primele lui partide oficiale. Acum are deja 14 ani și o anumită finețe tehnică. Crescuse de la turneul din Cannes – și progresase. Dar nu trezește interesul scouterilor. În cele câteva cantonamente sau meciuri pentru care este selectat, performanțele lui nu atrag prea multe priviri.

În urmă cu doi ani, în cadrul turneului Claude-Roux, după ce făcuse o partidă bună ca mijlocaș ofensiv împotriva unei echipe din Côte d'Azur, evoluase ca mijlocaș central în toate celelalte meciuri. Munca lui fusese încununată de un gol înscris împotriva echipei din Rhône-Durance și apoi de o victorie zdrobitoare în finală, împotriva echipei AS Cannes: 7-1!

Dar la sfârșitul turneului, Zidane nu se regăsise printre titularii indiscutabili de pe lista antrenorului provensal. În mintea acestuia, zece dintre cele unsprezece poziții erau ocupate, dar încă ezita în privința celei de-a unsprezecea – cea de mijlocaș central, cu numărul 8. Zidane concura pentru această poziție cu un alt jucător de la Septèmes, Gilles Manno, balanța înclinând ușor spre cel din urmă. După turneu, Zidane fusese evaluat astfel: „puțin dezamăgitor, având în vedere calitățile lui. A jucat fără prea multă tragere de inimă. Sigur poate mai mult de atât, pentru că are toate mijloacele necesare, tehnică și viziune asupra jocului.”

Aceste „mijloace” fuseseră deja observate de Robert Signoret, antrenorul echipei sub 9 ani a clubului Saint-Henri. Iar Robert Centenero, omul care îl va propune pe Yazid președintelui de la SO Septèmes, vorbește și el despre o „personalitate mai puternică decât a multor coechipieri de-ai săi” într-un interviu acordat revistei *Le SeptéMois* în iulie 1998.

Această apreciere vine ca o confirmare a caracterului pe care și-l formase deja puștiul înnebunit după minge pe cimentul din Place Tartane. Totodată, anticipează o mică parte din caracterul lui ca adolescent: băiatul aparent timid este, de fapt, un luptător.

Înainte stagiului de pregătire de Crăciun de la Centrul Regional pentru Educație Fizică și Sport, Zidane mai fusese convocat la Aix-en-Provence pe 17 octombrie și 7 noiembrie 1986, și la Puyricard pe 31 octombrie. Dar în acea competiție interdistrictuală evoluase într-o singură partidă din patru. Absent pe 14 noiembrie la Carpentras, împotriva Rhône-Durance, pe 28 noiembrie la Oraison, împotriva Alpes, și pe 12 decembrie la Aix, împotriva Côte d'Azur, Zidane jucase doar împotriva echipei din Var, pe stadionul Huveaune, în Marsilia, dar fusese înlocuit de Manno pe parcursul jocului.

Cu aceste selecții lipsite de constanță, aparițiile lui în eșalonul superior Ligue de Méditerranée² sunt aproape inexistente. În doi ani, va fi ales o singură dată în cadrul primului eșalon, pentru un cantonament la Les Pennes-Mirabeau.

Pe terenul de joc nu reușește să atragă atenția nimănui, iar în afara lui este excesiv de timid. Organizatorul unei tabere de pregătire din Alpes-de-Haute-Provence, în Volx, își amintește această trăsătură de caracter rezumată într-o singură imagine – aceea a unui puști necomunicativ, cu capul între umeri în jacheta lui marca K-Way. În ciuda acestui lucru, înăuntrul lui mocnesc o extraordinară măiestrie a stăpânirii balonului și o ușurință a jocului. Aceste calități ieșiseră la suprafață în urmă cu trei ani, în mod obiectiv în timpul antrenamentelor, și fuseseră confirmate în mod subiectiv pe parcursul meciurilor. Este vorba despre Operațiunea Guérin – o tabără de pregătire având scopul

² Organizație federală subordonată Federației Franceze de Fotbal, înființată în 1920 cu scopul de a organiza competițiile de fotbal la nivelul regiunii Provence-Alpes-Côte d'Azur. Are sediul în Aix-en-Provence și în prezent include 5 districte, structurate pe departamente: Alpes-Maritimes, Bouches-du-Rhône, Vaucluse, Var și consolidarea departamentelor Alpes-de-Haute-Provence și Hautes-Alpes (n. t.).

de a descoperi noi tinere talente, denumită după Henri Guérin, fost manager sportiv al echipei Franței. În această tabără, Zinedine, pe atunci în cel de-al doilea an la categoria sub 11 ani, obține cele mai mari scoruri la exercițiile tehnice. Maurice Roche, supraveghetorul taberei, îi observă abilitățile de a jongla cu mingea în diferite faze ale jocului.

Și totuși, băiatul cu sclipiri geniale, dar intermitente, nu trezește interesul nimănui. Nu încă. Părinții lui, ale căror venituri sunt modeste, fac sacrificii pentru a-l înscrie la sesiuni de antrenament plătite.

Într-un sport care devine din ce în ce mai comercial, scouterii sunt în alertă pentru orice oportunitate promițătoare, în speranța unui profit rapid. Dar nu văd nimic la Zinedine, iar Jean Varraud este surprins de acest lucru.

Să fie puștiul de vină? Să fie din cauza fragilității sale fizice? (Afecțiunea genetică de care suferă, un fel de anemie cronică numită talasemie, care se manifestă prin oboseală frecventă, nu va ieși la suprafață decât peste 15 ani.) Musculatura lui are nevoie de ceva timp pentru a se dezvolta. Să fie de vină inconsecvența sa? La vârsta lui, acesta este un defect banal, un detaliu care poate fi privit ca un semn pozitiv pentru viitor. Există întotdeauna șansa ca un adolescent care evoluează constant într-un ritm susținut să se stingă la un moment dat. În plus, presiunea concurenței poate distorsiona sportul, afectându-i latura distractivă. Această presiune înlătură pasiunea, sau cel puțin o transformă, pe măsură ce plăcerea este înlocuită de obsesia pentru victorie. Iar Zinedine dă semne clare de pasiune pentru joc și are calitățile esențiale. În mod normal, acestea ar trebui să fie suficiente pentru a atrage atenția scouterilor. Dar nu o făcuseră.

Însă Monsieur Varraud vrea să îl revadă cât mai curând, în ciuda lipsei de interes a omologilor săi. *Cu atât mai bine pentru mine*, își spune el în timp ce traversează terenul de joc pentru a merge să discute cu oficialii echipei Septèmes. Își exprimă

dorința de a-l lua pe jucătorul lor la Cannes, pentru o perioadă de probă de o săptămână, cu posibilitate de recrutare.

Răspunsul este favorabil. Și e însoțit de un sfat prietenesc: „Dacă vrei să pui mâna pe el, fă-o acum!” Mesajul este clar înțeles. Niciun alt club nu pusese ochii pe adolescentul din La Castellane, așa că tot ce trebuie să facă directorii echipei Cannes este să fie discreți, pentru a nu alerta pe nimeni. Dar trebuie să se miște rapid. Trecerea timpului, lipsa rezultatelor școlare și a certitudinii că va deveni fotbalist profesionist, mediul problematic din cartier – toate acestea anunță o perioadă dificilă pentru puștiul care urmează să împlinească 15 ani. Este expus, pe de o parte, agresivității adversarilor săi, adesea incomodați de ușurința cu care manevrează mingea, și pe de altă parte, numeroaselor exemple negative care i-ar putea devia adolescența de la drumul cel bun. Din fericire, Zinédine are familia aproape – o familie unită de iubire și consolidată de principii solide de viață și de educație. O mamă, un tată, o soră și trei frați îi poartă de grijă lui, mezinul familiei. Dar este posibil ca aceste atuuri să nu fie suficiente. Lui Monsieur Varraud îi este cunoscută această situație: „Întotdeauna, tipii duri sunt cei care atrag atenția.” Zinédine este blând și liniștit, dar locuiește într-un cartier dificil. Cine știe ce se poate întâmpla?

Zinédine are un aer relaxat și vorbește calm cu coechipierii după un meci liniștit. Nu știe că în joc este viitorul lui. Alain Lepeu, antrenorul echipei Septèmes sub-17, îi propune lui Varraud o întâlnire două săptămâni mai târziu, după vacanța de Crăciun.

- Veniți să ne vedeți pe 11 ianuarie. Jucăm la Saint-Raphaël.

În drum spre casă, la volanul Citroënului cu care îi duce pe accidentați la spital, pe copii la stadion și pe viitoarele vedete la întâlnirea cu destinul, Jean Varraud își spune în sinea lui că a descoperit un puști cu foarte mult potențial.

Marii jucători sunt rari. Marii scouteri, și mai și. Dar Monsieur Varraud este unul dintre ei.

Fost jucător la AS Saint-Étienne, acesta ajunsese la prima echipă a clubului la vârsta de 17 ani. Se stabilise la Cannes în 1941, chiar vizavi de legendarul Stade des Hespérides, înlocuit ulterior de Coubertin. O perioadă fusese proprietarul unui cinematograf, Vox, dar fotbalul rămăsese întotdeauna marea lui pasiune. După cariera de fotbalist, întreruptă de cel de-al Doilea Război Mondial, Varraud devenise antrenor și apoi scouter independent. Cu toate că activa în industria viselor, acest om demn, sensibil și rațional nu era deloc un caracter mercantil. Nu era un traficant de suflete. Total devotat echipei AS Cannes, Varraud propunea clubului jucători despre care credea că au potențial să devină parte din „echipa fanion”. Abilitățile interpersonale, blândețea și firea directă îi permiteau adesea să atragă chiar și jucători care, din motive geografice sau pur sportive, ar fi trebuit să prefere alte echipe.

Își alesese ca zonă de interes turneele de juniori, care îi aminteau de propria copilărie din Saint-Étienne, când mingea îi era cel mai bun prieten. La acele turnee urmărea talentul pur, neconstrâns încă de experiență, care la acea vârstă înflorea în toată splendoarea lui. Treaba lui era să pună ochii pe un jucător bun, să îi evalueze marja de progres viitor - până unde ar putea să ajungă - și capacitatea de a juca la nivel înalt. Jean Varraud observa, simțea, mirosea... Cunoaștea bine sportul, pentru că și el jucase fotbal. Era familiar cu arta marilor jucători, pentru că împărțise terenul cu ei: Max Charbit sau sârbul Yvan Beck, atacant al echipei FC Sète, apoi al celor de la Saint-Étienne, și marcatorul celor trei goluri în Uruguay, în cadrul primului Campionat Mondial.

Cu toate astea, experiența nu poate înlocui niciodată intuiția. Pe stadioanele unde mergea, Varraud urmărea adesea meciurile în compania unor foști fotbaliști internaționali. Unii aveau impresia că văd un potențial uriaș acolo unde nu era, de fapt, nimic ieșit din comun; alții nu vedeau sau subestima talentul